

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Plzeň

Inspekční zpráva

Zvláštní škola Plzeň, Podmostní 1

Podmostní 1, 301 12 Plzeň

Identifikátor: 600 022 935

Zřizovatel: Školský úřad Plzeň – město, Částkova 78, 301 57 Plzeň

Školský úřad Plzeň – město, Částkova 78, 301 57 Plzeň

Termín konání orientační inspekce: 10., 14. – 17. února 2000

Čj.	053 55/00-4004
Signatura	od4nt201

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Zvláštní škola, Podmostní 1, Plzeň je jednou ze tří místních městských škol, které zajišťují výchovu a vzdělání mentálně postiženým dětem a mládeži. Žáci jsou vyučováni podle Vzdělávacího programu zvláštní školy schváleného MŠMT ČR pod čj. 22 980/97-22 ze dne 20. června 1997 a Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy schváleného MŠMT ČR pod čj. 24 035/97-22 s platností od 1. 9. 1997.

Škola realizuje po souhlasu MŠMT ČR čj. 195/94 ze dne 30. 5. 1994 v jedné třídě vyučování s rozšířenou výukou hudební výchovy a projekt Využití volného času romských dětí.

Výuka probíhá v 11 třídách, kterou navštěvuje 103 žáků. Součástí školy je jedno oddělení školní družiny a školní jídelna.

Český jazyk

Kvalita výuky byla hodnocena v šesti vyučovacích hodinách. Časová dotace odpovídá schválenému učebnímu plánu jednotlivých ročníků i zpracovaným tematickým plánům všech vyučujících jazyka. Návaznost učiva mezi jednotlivými ročníky je zajištěna, výukové cíle vyučovacích jednotek odpovídaly složení tříd i stupni postižení jednotlivých žáků.

Sledované hodiny byly odučeny učiteli, z nichž dva nemají pro výuku na speciálních školách odbornou způsobilost. Tento stav však neovlivnil celkovou kvalitu výuky.

Ve škole je dostatek vhodných prostor pro výuku sledovaného předmětu. Český jazyk je vyučován v kmenových třídách, které jsou vhodně vybaveny a přizpůsobeny k tomuto účelu. V učebnách jsou k dispozici tabulární pomůcky k procvičování jazykové složky předmětu a pravopisu. Řada drobných pomůcek je pořizována samotnými vyučujícími, zásobník učebnic a pracovních textů je dostačující, didaktická a audiovizuální technika je zabezpečena a využívána. Ve všech zhlédnutých hodinách byla v průběhu vyučování vhodně využívána tabule.

Vyučovací hodiny byly dobře připraveny a organizačně zabezpečeny. Jejich cíle byly postaveny na momentálním stavu třídy, jednotlivých ročníků a počtu žáků i stupni postižení. Vyučující využívali vhodných postupů při opakování učiva i při výkladu nové látky. Zřejmá byla návaznost na předcházející znalosti, v průběhu výuky byly zohledňovány specifické potřeby a schopnosti jednotlivých žáků, preferován byl individuální přístup, byl dán dostatečný prostor pro samostatnou práci, která byla vždy průběžně kontrolována a hodnocena. Učitelé užívali pochvaly a povzbuzení, hodnotili výkony převážně známkou vždy jako motivujícího prostředku. Objevovaly se mezipředmětové vztahy a nezřídka i prolínání složek předmětu.

K aktivizaci žáků bylo využíváno vstupních motivačních metod, samotná aktivita byla proměnlivá, nejvyšší v nižších ročnících, u nejstarších žáků se objevovaly prvky pasivity a nezájmu o výuku. V některých hodinách chybělo závěrečné hodnocení žákovy práce i třídních kolektivů. Při zadávání úkolů učitelé vždy respektovali zásadu přiměřenosti, objevila se i sebekontrola a sebehodnocení.

Úroveň vzájemné komunikace byla dobrá, přirozená a vedená k rozvoji kultivovaného ústního projevu žáka.

Ve všech navštívených třídách byla sledována kvalita čtenářských dovedností, úroveň čtení je možno označit jako průměrné. V průběhu hospitací byla provedena kontrola písemných projevů žáků. Sešity jsou vyučujícími opravovány, ve vyšších ročnících je nutné zvýšit péči v práci s chybou a zaměřit se v kontrolní činnosti na úroveň písemného projevu.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem je hodnocena úroveň výuky českého jazyka jako dobrá.

Matematika

Průběh výchovně vzdělávacího procesu v předmětu byl sledován v šesti vyučovacích jednotkách, které byly ve dvou případech vedeny vyučujícími jen s pedagogickou způsobilostí. Ani v tomto případě tato skutečnost výuku neovlivnila.

Učivo jednotlivých ročníků odpovídá učebním osnovám schváleného vzdělávacího programu, tak jako časová dotace učebního plánu i tematických plánů vypracovaných učiteli pro tento školní rok. Ve všech zhlédnutých hodinách se projevovala návaznost učiva mezi jednotlivými ročníky.

Předmět je vyučován v kmenových třídách, ve většině hodin byly vzorně připraveny tabule, vyučující měli k dispozici pomůcky i další materiál, který byl dobře zařazován pro skupinovou i individuální činnost žáků s rozdílným stupněm postižení.

Navštívené vyučovací hodiny byly dobře vedeny, jejich struktura i zadávané cíle odpovídaly současnému stavu a aktuálnímu složení tříd. Vyučující neopomíjeli plnit zásadu spojení teorie s praktickým životem, veškeré jejich pokyny byly srozumitelné a přiměřené věkovým zvláštnostem žáků. V průběhu výuky bylo vhodně využíváno rozmanitých metod, zařazovány soutěže a hry, které žáky aktivizovaly. Byl vytvářen prostor pro samostatnou práci a často bylo určováno individuální tempo pro činnost pomalejších žáků. Objevovaly se mezipředmětové vztahy, při řešení těžších úkolů byla žákům poskytována pomoc, byl respektován individuální přístup. Hodnocení práce žáků se zaměřovalo převážně na povzbuzení a pochvalu. V některých případech opět chybělo závěrečné hodnocení práce žáka a třídy.

Vzájemná komunikace mezi žáky a pedagogy je založena na důvěře, je respektována osobnost žáka.

Během hospitační činnosti byla provedena kontrola úrovně písemností žáků. Sešity a pracovní texty jsou vyučujícími v nižších ročnících pravidelně sledovány a mají dobrou úroveň, ve vyšších ročnících jsou v některých případech sledovány jen nepravidelně a namátkově, jejich kvalita je podprůměrná.

Celková úroveň výuky ve sledovaných hodinách předmětu je dobrá.

Pracovní vyučování

Uvedený předmět byl sledován v pěti vyučovacích blocích odučených pedagogy, z nichž tři mají pro výuku odbornou i pedagogickou způsobilost.

Plánování a příprava vyučování vychází z podmínek a materiálně technického vybavení školy. Ta vlastní dvoje dílny, prostorný školní pozemek, kvalitně vybavenou cvičnou kuchyňku a učebnu dívčích prací. Je tak velmi dobře zajištěna komplexní výuka všech složek předmětu. Náradí je k dispozici v dostatečném množství, je udržován v dobrém stavu. V průběhu jednotlivých činností byla zřejmá snaha vyučujících i žáků o hospodárnost s materiálem i náradím.

Navštívené hodiny měly vždy stanovený cíl, který byl stanoven přiměřeně a odpovídal požadavkům učebních osnov a realizaci tematického plánu pro jednotlivou věkovou kategorii. V úvodní části pracovního bloku proběhla vždy vstupní motivace s předvedením hotového výrobku, předávané pokyny a informace k postupu jednotlivých úkonů byly přenášeny srozumitelně a věcně. V průběhu vlastní samostatné práce bylo dbáno na bezpečnostní poučení a udržování pracovní kázně. Žáci dodržovali při práci hygienické zásady a v závěru hodiny před hodnocením předávali svá místa v čistotě a pořádku.

Vyučující často užívaly k hodnocení jednotlivých činností pochvaly a povzbuzení, nezdědky se objevovaly mezipředmětové vztahy i samohodnocení žáků. Výcvik zručnosti a pracovních

dovedností byl směřován k praktickému životu žáků, byl vytvářen pozitivní vztah k manuální práci.

Vzájemná komunikace v průběhu pracovního procesu mezi učiteli a žáky byla bezprostřední, individuální pomoc pomalejším běžná.

Výrobky a práce žáků zdobí interiéry tříd i dalších prostor školní budovy, tato skutečnost kladně působí na estetický vzhled celého prostředí školy.

Výuka předmětu ve všech sledovaných jeho složkách je hodnocena jako velmi dobrá.

Řečová výchova

Příprava a plánování výuky jsou promyšlené, časová dotace odpovídá osnovám předmětu v jednotlivých ročnících i záznamům v třídních knihách. Při plánování jsou respektovány specifické zvláštnosti a řečové schopnosti jednotlivých žáků.

Sledovány byly čtyři vyučovací hodiny, byly vedeny ve třech případech odborně i pedagogicky způsobilými učiteli. Chybějící odborná způsobilost neměla negativní dopad na celkově dobrou úroveň kvality vyučování.

Odbornou pracovní pro řečovou výchovu škola nemá, vyučování probíhá v kmenových třídách. K dispozici mají vyučující dostatečné množství materiálu a pomůcek k zabezpečení realizace výuky tohoto nového předmětu.

Začlenění hodin do rozvrhu odpovídá psychohygienickým zásadám, v jejich průběhu se střídaly různorodé činnosti a dle potřeby byla zařazována relaxace.

Byly zhlédnuty standardní vyučovací jednotky, v kterých se objevovaly vedle frontální způsobů práce zvláště skupinové činnosti a hlavně individuální cvičení s různě postiženými žáky. Hodiny byly členěny do několika částí, zařazována byla dechová, hlasová, artikulační cvičení a dramaturgie. Dobře formulovanými otázkami bylo podporováno logické myšlení, využito vhodně mezipředmětových vztahů. Střídání různých forem práce pozitivně ovlivnilo udržení pozornosti žáků. Jejich aktivní přístup byl v nižších ročnících mnohem výraznější.

Žáci byli průběžně povzbuzováni a chváleni za každý zdařilý výkon a počín. Vstřícný vztah učitelů k žákům a jejich snaha navodit příjemnou a tvůrčí atmosféru se v některých případech nesečkala s úplným účinkem.

Výuka sledovaného předmětu je dobře zabezpečena a její celková úroveň je dobrá.

Ostatní předměty (hospitovány 1 – 3 vyučovací hodiny)

Tělesná výchova

Navštívené tři vyučovací hodiny uvedeného předmětu byly dobře organizačně připraveny a vyznačovaly se vysokou aktivitou žáků. Jejich obsah byl zaměřen na individuální zvláštnosti žáků a využití rozmanitých činností. V nižším ročníku byla vhodně zařazena cvičení z oblasti zdravotní tělovýchovy.

Zařazení předmětu do rozvrhu odpovídá psychohygienickým pravidlům, k výuce slouží dostatečně prostorná školní tělocvična s přilehlou nářadovnou a navíc je k dispozici menší cvičebna pro gymnastiku. Nářadí, náčiní a další vybavení je zastoupeno v dostatečném množství.

V průběhu hodin bylo dbáno na bezpečnost žáků, pozornost byla věnována sportovnímu oblečení, hodnocení výkonů žáků probíhalo průběžně. Na sportovištích panovala soutěživá atmosféra.

Hodiny tělesné výchovy měly dobrou úroveň.

Dějepis, občanská výchova

V obou sledovaných hodinách byla vhodně využita práce s mapou, zařazovány byly regionální prvky a mezipředmětová vztahy. Žákům byl dán prostor na svůj názor, ti jevíli o výuku zájem. K jejich aktivitě přispělo zařazení tajenky a zábavného testu. Vyučující nešetřila pochvalou a povzbuzením. Žáci prokazovali v obou hodinách dobré znalosti.

Kvalita výuky obou předmětů je hodnocena jako dobrá.

Hudební výchova

Zhlédnutá hodina byla kvalitně připravena, velmi dobré je materiálně technické zajištění výuky tohoto předmětu, vyučování probíhá v odborné učebně. Vyučující vhodně střídala všechny složky předmětu, v průběhu hodiny se objevila řada pomůcek, pěvecké části se aktivně účastnili všichni žáci svým doprovodem na Orffovy hudební nástroje, jejich znalosti z hudební nauky i pěvecké dovednosti jsou na velmi dobré úrovni. Celý průběh hodiny se nesl v kulturním duchu a probíhal ve skvělém pracovním prostředí.

Vysoce efektivní hodina s vynikající úrovní.

Hodnocení kvality vzdělávání

Plánování a příprava výchovně vzdělávacího procesu má dobrou úroveň, ve všech sledovaných hodinách inspekce zjistila časový i obsahový soulad učebních osnov a tematických plánů s probíraným učivem zapsaným v třídních knihách. Návaznost výuky mezi postupnými ročníky je zajištěna.

Vyučování zabezpečuje 14 pedagogických pracovníků, z nichž 9 je odborně i pedagogicky způsobilých k výuce na speciální škole tohoto typu. Chybějící odbornost neovlivnila kvalitu vlastního vyučování.

Psychohygienické podmínky spolu s materiálními zaznamenaly od poslední inspekční návštěvy další posun vpřed. Třídy jsou postupně vybavovány novým školním nábytkem, dostatečná je zásoba učebnic a pracovních textů. Množství pomůcek odpovídá požadavkům realizace vzdělávacích plánů. Všechny užívané tituly učebnic a pracovních sešitů jsou schválené MŠMT ČR, průběžně je doplňována školní knihovna a videotéka, v provozu je počítačová učebna.

Estetická úroveň učeben i dalších prostor školní budovy je velmi dobrá, všude vládá pořádek a čistota.

Organizace výuky, metody a formy práce užívané v hodinách odpovídaly stavu žáků v jednotlivých ročnících i jejich stupni postižení. Snaha všech vyučujících směřovala k výuce pro budoucí životní situace žáků. Bylo využíváno mezipředmětových vztahů, zjišťování znalostí bylo prováděno nenásilnou formou, často bylo hodnocení žákovy práce provázeno pochvalou a povzbuzením. Ve vyšších ročnících bude v dalším období nutno zvýšit péči v práci s chybou a pozornost věnovat písemným projevům žáků. Celkovou kvalitu vzdělávání ve škole narušuje častá absence většího počtu žáků a v některých případech pasivita a laxní přístup starších žáků k výuce.

Vzájemné vztahy mezi pedagogy a žáky, chování a kázeň jednotlivců i tříd v průběhu inspekce byly na dobré úrovni. Ve škole byla nastolena příjemná pracovní atmosféra, která působila na klidný chod školy.

Oblast vzdělávání je celkově hodnocena jako dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Plán práce školy je zpracován ve stručném dokumentu „Zaměření a cíle školy ve školním roce 1999/2000“. V úvodu je formulován výhledový cíl - poskytnutí komplexní péče žákům formou rozšíření výchovných aktivit do odpoledních hodin. Dalším dlouhodobým úkolem je propagace školy s cílem zastavit současný trend odlivu žáků. Vlastní plán obsahuje přehled stálých úkolů v oblasti výchovy a vzdělávání a přehled konkrétních akcí doplňující výchovně vzdělávací proces v jednotlivých měsících školního roku. Pracovníci zodpovědní za plnění jednotlivých úkolů jsou určeni. Roční plán práce byl schválen pedagogickou radou 1. září 1999.

Plán školy obsahuje pouze cíle a úkoly pro oblast výchovně vzdělávací. Úkoly pro materiálně technické zabezpečení výuky nejsou v plánu školy formulovány, ale zlepšování v této oblasti je prováděno. Plán neobsahuje ani podrobnější zmínku o projektech a grantech, kterých se škola prokazatelně účastní. Plnění jednotlivých úkolů a záměrů plánu je sledováno a na poradách vyhodnocováno.

Plánování vychází z dobré znalosti potřeb školy, stanovené cíle jsou reálné. Po stránce formální je oblast plánování méně propracovaná. Celkově je plánování hodnoceno jako dobré.

Organizování

Veškeré řídicí činnosti zajišťuje ředitel a zástupce školy. Metodické orgány jsou ustanoveny. Delegování pravomocí a schůzky rozšířeného vedení školy nejsou praktikovány. Hladký chod školy je zajištěn zejména denním kontaktem mezi pracovníky malé školy.

Systém předávání informací je jednoduchý, podle naléhavosti buď osobním kontaktem nebo na operativních poradách svolávaných podle potřeby. Důležitá data jsou v ročním plánu školy. Další záležitosti týkající se provozu školy a výchovně vzdělávacího procesu jsou projednávány na provozních poradách a pedagogických radách.

Vnitřní řád školy stanovuje povinnosti učitelů, vychovatelů i ostatních zaměstnanců, upravuje způsob kontaktů s rodiči. Řád školy pro žáky vymezuje stručným způsobem povinnosti žáků, odmítá šikanování, používání a distribuci drog. Práva žáků zmiňována nejsou. Řád školy byl projednán a schválen pedagogickou radou dne 1. září 1999.

S prospěchem a chováním žáků jsou rodiče seznamováni pomocí žákovských knížek, notýsků, na třídních schůzkách třikrát ročně a ve stanovených konzultačních hodinách jednotlivých učitelů. Rodiče mohou navštívit školu i před zahájením vyučování. Další kontakty s rodiči zprostředkovává částečně i romská asistentka. Pro prezentaci školy na veřejnosti byl vydán zajímavý a po stránce estetické přitažlivý bulletin seznamující čtenáře se školou, její vzdělávací nabídkou a dalšími aktivitami.

Odpovědi v dotazníku, který obdrželi při příležitosti konání inspekce rodiče žáků nebo jejich zákonní zástupci, vyjadřují velkou spokojenost s mimoškolními aktivitami školy i s její celkovou činností.

Škola je aktivní i v pořádání společenských akcí pro rodiče a další pozvané hosty, tradiční je již výstava žákovských prací a vánoční besídka. Žáci třídy s rozšířenou hudební výukou se zúčastňují řady soutěží a vystoupení na veřejnosti. Ostatní žáci se účastní sportovních soutěží a

kulturních akcí pořádaných společně všemi zvláštními školami v Plzni. Pravidelně je pro žáky pořádán ozdravný pobyt v zahraničí.

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/1999 je zpracována v souladu s § 17e zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Zpráva je stručná, poskytuje požadované informace o škole.

Praktický způsob organizování vychází z denních kontaktů vedení školy s pracovníky, možnosti delegování pravomocí nejsou využity. Pozitivně jsou v rámci organizování hodnoceny mimoškolní aktivity pořádané pro žáky a prezentace školy na veřejnosti. Celkově je organizování hodnoceno jako dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel školy klade důraz na povzbuzení a pozitivní komunikaci s pracovníky, se kterými je v úzkém kontaktu. Motivující pro učitele je častá pomoc ředitele školy při řešení konkrétních problémů, podle potřeby i přítomnost při výuce a jeho osobní účast na řadě mimoškolních akcí. Systém hodnocení pracovníků je pouze rámcový, vychází z obecných formulací platných právních norem. Konkrétní kritéria hodnocení, vycházející z podmínek a potřeb školy, nejsou zpracována.

Vedení a motivování pracovníků vykazuje výrazné nedostatky v oblasti zpracování podkladové dokumentace.

Kontrolní mechanismy

Plán vnitřní kontroly celé organizace není zpracován. Kontroly výchovně vzdělávacího procesu, pedagogické dokumentace, práce předmětových komisí i kontrola provozu školy jsou prováděny systémem, který si ředitel školy stanovil – jedenkrát ročně navštívit každého pracovníka. Výsledek kontroly je projednán a kontrolovaným pracovníkem podepsán.

Systém zapisování veškeré kontrolní činnosti do jednoho sešitu je nepřehledný a neumožňuje, zejména v hospitační činnosti, plně postihnout pozitiva a negativa v hospitované výuce.

V zápisech z pedagogických rad je obsaženo hodnocení akcí pořádaných školou i jednotlivých úkolů stanovených plánem. Je oznámeno i zahájení kontrolní činnosti. Vlastní kontrolní činnosti vedení školy analyzována a vyhodnocována není.

V oblasti kontrolních mechanismů jsou patrná slabá místa.

Hodnocení kvality řízení

V rámci celého řízení je v souladu s plánem patrná snaha o zabezpečení komplexní péče o žáky ze sociokulturně znevýhodněného prostředí. Silnou stránkou vedení školy je praktické uskutečňování daných záměrů. Nedostatky jsou v malé propracovanosti podkladové dokumentace řízení.

Celkově je řízení hodnoceno jako dobré.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- rozhodnutí o zařazení do sítě škol vydané MŠMT ČR čj. 15 031/99-21 s platností od 1. 3. 1999

- povolení MŠMT ČR k rozšíření výuky hudební výchovy čj. 13 091/94-24 ze dne 30. 5. 1994
- projekt Využití volného času romských dětí
- výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99
- plán práce školy na školní rok 1999/2000
- zápisy z kontrol, záznamy z hospitační činnosti
- zápisy z pedagogických rad
- tematické plány a osnovy učiva hospitovaných předmětů
- rozvrh hodin
- třídní knihy, katalogové listy a třídní výkazy v hospitovaných třídách
- písemné práce žáků (sešity v hospitovaných třídách)
- podkladová inspekční dokumentace pro zvláštní školy

ZÁVĚR

Inspekce posoudila činnost školy z hlediska kvality vzdělávání. Tato oblast je celkově hodnocena jako dobrá.

Nebylo zjištěno neefektivní využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. František Mottl
Členka týmu	Mgr. Marcela Šimková

V Sokolově dne 8. března 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 13. března 2000

Ředitel školy

Titul, jméno a příjmení

Mgr. Jaromír Hupač

.....

Podpis ředitele

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Plzeň - město	28. března 2000	60/00
Zřizovatel ŠÚ Plzeň - město	28. března 2000	60/00

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		nebyly vzneseny